

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224

:::

Publicerad den 12 april 2006

Utskriftsvänlig pdf-fil

Globaliseringens fröjder och förbannelser kan vi studera på snart sagt alla områden i livet, och det börjar kännas akut med en definition av globalisering som lyfter ut detta närmast mytiska begrepp från dess ursprung i den strikt ekonomiska sfären till att beakta också kulturella fenomen som exempelvis idrott. Behovet aktualiseras av en ny bok, *The Global Politics of Sport: The Role of Global Institutions in Sport*, redigerad av **Lincoln Allison**, docent [Reader] i statsvetenskap vid Warwick University, och för idrottsforum.orgs räkning initierat och utförligt recenserat av Bjarne Ibsen, själv ledande nordisk statsvetare med sport på agendan. Allison's antologi består av ett tiotal artiklar, löst sammanfogade, som tar upp varierande aspekter av idrott på den globala arenan. Flera av författarna är välkända i den internationella idrottslitteraturen, som Alan Tomlinson och John Sugden. Trots flera reservationer, bland annat mot alltför idealistiska hållningar till internationell, förlåt, global idrott, så får boken en varm rekommendation från vår recensent att bli obligatorisk kurslitteratur på alla akademiska idrottsutbildningar.

Idrottspolitik på global nivå

Bjarne Ibsen Center for idræt, sundhed og civilsamfund
Syddansk Universitet, Odense*Lincoln Allison* (red)**The Global Politics of Sport: The Role of Global Institutions in Sport**

256 sider, hft.

London: Routledge 2005

ISBN 0-415-34602-9

I forhold til den omfattende sociologiske og samfundsvidenskabelige forskning i idræt og sport og den politologiske forsknings volumen i de skandinaviske lande er det tankevækkende, at der findes så lidt forskning i idrætspolitik i de samme lande. Idrætspolitikken er især undersøgt historisk (Goksøyr 1992, 1999; Norberg 2002, 2004; Mortensen 2004), og først de seneste år har vi set resultaterne fra sociologiske og politologiske analyser af idrætspolitikken i moderne tid (Mangset og Rommetveit 2002; Ibsen og Ottesen 2003; Bergsgard 2005). I løbet af 2006 kommer analyserne af et stort forskningsprojekt om norsk idrætspolitik i komparation med Canada, England og Tyskland, og samtidig er en stor undersøgelse af kommunal idrætspolitik sat i gang i Danmark. Men hvis vi interesserer os for mere indsigt i international idrætspolitik, findes der stort set intet på nordisk plan, og generelt er sporten et overset fænomen i forskningen af internationale relationer.

The Global Politics of Sport udfylder derfor et stort behov. Bogen er en opfølgning på to tidligere bøger om sport og politik: *The Politics of Sport* fra 1986 og *The Changing Politics of Sport* fra 1993. Den første bog i denne trilogi om sport og politik byggede, ifølge forfatterne, på det gamle sportssystem, hvor staterne var de dominerende aktører i

international sportspolitik. Denne bog tager udgangspunkt i en påstand om, at globaliseringen er den væsentligste faktor i ændringerne i moderne sport, og at de store internationale sportsorganisationer, hvoraf IOC og FIFA er de mest prominente, har fået mere magt på bekostning af staterne. IOC modtages med en helt anden respekt og underdanighed af den kinesiske regering, end ledere fra alverdens stater gør.

Bogen består af 10 artikler, som alle beskæftiger sig med forskellige dimensioner ved sportens globalisering. En artikel analyserer den måde stater har brugt sporten til at opnå prestige, to artikler analyserer henholdsvis FIFA og de olympiske lege, en artikel sammenligner den amerikanske og den europæiske model for regulering af sporten, en artikel ser på sammenhængen mellem sport og nation, en artikel belyser USA's rolle i den internationale sport, en artikel ser nærmere på de globale sportshelte og kommercialiseringen af disse, og endelig analyseres globaliseringens indvirkning på livsstils-sport. Denne store variation i emner og perspektiver giver et meget inkonsistent præg, og der er mere tale om en række selvstændige artikler om forskellige sider af sportens globalisering end en sammenhængende bog om international sportspolitik. Artiklerne er hver især relevant og interessant, men der savnes en egentlig oversigtsartikel over de forskellige dimensioner ved globaliseringen af idrætspolitikken. Jeg vil undlade at kommentere og anmelde alle artiklerne men nøjes med at trække nogle af de mest interessante analyser frem fra bogen.

I artiklen "Sport, prestige and international relations" viser Lincoln Allison og Terry Monnington, at det først var efter 2. verdenskrig, at stater mere bevidst og målrettet begyndte at bruge sporten til at opnå international prestige. Mange har forklaret det som et udslag af den kolde krig og de kommunistiske staters bestræbelser på at opnå international accept samt nye, 'kunstige', afrikanske staters bestræbelser på at blive kendt i den internationale verden. Det interessante er imidlertid, at flere lande, bl.a. England, først har involveret sig meget stærkt i eliteidræt efter 'murens fald' med det klare mål at opnå flere medaljer ved OL og verdensmesterskaber. Samtidig er den politiske interesse for sporten dalende i de afrikanske lande. Forfatterne mener, at det bl.a. kan skyldes, at det er risikabelt for politikere at identificere sig for stærkt med sporten, fordi udfaldet er så usikkert, og politikere derfor risikerer at få skylden for fx fodboldlandsholdets fiasko. Det spiller også en rolle, at mange af topatleterne fra de afrikanske lande i dag lever som professionelle udøvere i andre lande, og derfor ikke er 'til rådighed' i samme grad for politikere. Det viser samtidig, at det nok så meget er den indenrigspolitiske betydning, som interesserer politikere. Endelig kan det også spille en rolle, at fokuseringen på sport frem for den fattigdom, som eksisterer i mange lande, giver et negativt billede af det pågældende land. 'Sporting success and the associated prestige for all concerned, including the political 'hangers on' cannot hide the consequences of a collapsing, corrupt economy' (side 23). Forfatterne gør også opmærksom på, at prestige og et godt image ikke automatisk bringer mere magt og større eksport til det pågældende land.

I artiklen "Not for the good of the game" ser John Sugden og Alan Tomlinson kritisk på FIFA. Organisationen klassificeres som en BINGO (Business International Non-Government Organisation) til forskel fra en INGO (International Non-Government Organisation), og den centrale tese i artiklen er, at FIFA ikke lever op til universelt accepterede internationale regler, som bl.a. FN bygger på. Forfatterne gennemgår udviklingen mod en stadig mere profit-dreven international organisation baseret på uigennemskuelige regler og principper og udemokratiske valg. De tror imidlertid, at de seneste års kriser i FIFA kan føre til demokratiske reformer, bl.a. fordi den økonomiske krise for organisationen betyder, at toppen i organisationen får vanskeligere ved at opretholde magten. Dertil kommer, tror forfatterne, at der vil komme et større politisk pres på organisationen for at følge internationale normer for åbenhed, reelle demokratiske valg mv., som en forudsætning for, at sportens ideelle karakter kan bevares.

I artiklen "Olympic survivals" analyserer Alan Tomlinson bl.a. retorikken omkring de Olympiske Lege. I bestræbelserne på at overbevise IOC om byens og landets fortrin som værtsby for OL benytter ansøgerne en blanding af moderne populisme og pseudo-filosofiske vrøvl. Samtidig konstaterer Tomlinson, at der er meget varierende erfaringer med, hvilken økonomisk betydning værtskabet for et OL har for den pågældende by. Hverken Seoul eller Atlanta blev store turistmål efter afholdelsen af OL, og i Sydney holdt effekten i kort tid, mens Barcelona, iflg. Tomlinson, har opnået en betydelig effekt af at afholde OL i 1992. Desværre har Tomlinson ingen referencer til, hvilke undersøgelser dette bygger på.

En af bogens bedste artikler er Ken Fosters "Alternative model for the regulation of global sport". Artiklen sammenligner to forskellige måder at se på og organisere sporten. I den første approach betragtes sport som en kommerciel aktivitet, som derfor er underlagt almindelig markedsregulering. Denne approach kendetegner professionel sport i USA. Den anden approach finder vi især i Europa, hvor sport tillægges en særlig social og kulturel værdi, og derfor gør krav på ikke at skulle underkastes markedsregulering. Foster lægger ikke skjul på, at han foretrækker den europæiske model. Dette normative udgangspunkt er imidlertid en blokering for ham i analysen af den europæiske model, hvor han noget naivt synes at antage, at de europæiske sportsorganisationers insisteren på, at sporten ikke skal underlægges almindelig markedsregulering, skyldes en reel interesse for

sportens sociale og kulturelle værdi. Det havde været mere interessant, hvis han mere åbent og fordomsfrit havde diskuteret fordelene ved at overlade den professionelle elitesport til en ren markedsmæssig model.

Bortset fra én artikel handler alle artikler om elitesport og professionel sport. Undtagelsen er Belinda Wheatons interessante artikel "Selling out", hvor hun analyserer det, hun betegner som 'lifestyle sport' (fx surfing og skateboarding). Hun viser, at mange af disse sportsformer adskiller sig fra den institutionaliserede præstations sport ved at deltagerne ofte har en mere hedonistisk og individualistisk livsstil, ved at modsætte sig standardisering og regulering og ved en mere kritisk, men noget ambivalent, holdning til kommerialisering. Men trods denne 'modstand' mod sider af sportens globalisering, så påvirkes disse sports-former også af globaliseringsprocesserne. Det er ærgerligt, at bogen ikke indeholder flere analyser af globaliseringens indflydelse på motionsidrætten. Fx hele fitnessindustriens vækst med store multinationale firmaer, der tager konkurrencen op med den foreningsorganiserede idræt og i stigende grad lægger pres på den nationale lovgivningsmæssige og økonomiske favorisering af frivillige idrætsorganisationer og -foreninger.

Bogen refererer en meget velkendt skelnen i international politik mellem 'idealisterne' og 'realisterne'. Bogen lægger sig klart på den første. De fleste artikler tager udgangspunkt i ideale forestillinger om sportens karakter og værdi og en opfattelse af at udviklingen i den internationale sport er ødelæggende for disse værdier. Kommerialisering og professionalisering er generelt noget skidt, den europæiske sportsmodel er bedre end den amerikanske og det var generelt bedre i gamle dage. Forfatterne skal ikke kritiseres for dette kritiske perspektiv, men det gør i nogle tilfælde forfatterne 'blinde' for andre vinkler.

Som nævnt tager bogen udgangspunkt i en antagelse om, at det globale idrætssystem i stigende grad bestemmer udviklingen, mens staten får stadig mindre betydning. Flere af analyserne i bogen bestyrker denne tese, men det er mere nuanceret, end bogen giver indtryk af. Fx er den stærkt øgede indsats mod doping i højere grad sket på initiativ fra stater end fra de internationale idrætsorganisationer, hvoraf flere meget nølende er gået med i WADA.

Artiklerne er af meget svingende værdi og karakter. Flere artikler lever helt op til almindelige forskningsmæssige normer med teori, dokumentation for påstande og tydelige referencer til den litteratur og de undersøgelser, som argumentationen bygger på. Andre artikler har et mere journalistisk præg, hvor der mangler referencer, og de fleste informationer synes at komme fra medierne. Fx påstås det uden litteraturreferencer, at international succes i eliteidræt giver større nationalfølelse. Ligeledes påstås det, at Lothar Matthäus, Michael Schumacher og Bernhard Langer har haft større betydning for unges syn på og kendskab til Tyskland end Fichte, Hegel og Bismarck har. Måske er det rigtigt, men det er for let at fremsætte en sådan påstand helt ureflekteret.

Trods disse kritiske bemærkninger er det samlede indtryk af bogen meget positivt. Den bør indgå som pensum på alle akademiske idrætssuddannelser, og alle journalister, der beskæftiger sig med international sport, bør læse bogen inden de ukritisk gentager myterne om den internationale sports ideale karakter og internationale sportsbegivenheders samfundsmæssige betydning.

Referencer

- Bergsgard, A. (2005). *Idrettspolitikens maktspill. Endring og stabilitet i den idrettspolitiske styringsmodellen*. Rapport nr 228. Telemarksforskning-Bø
- Goksøyr, M. (1992). *Staten og idretten 1861–1991*. Oslo: Kulturdepartementet.
- Goksøyr, M. (1999). *Strateger på banen, lagspillere på sidelinjen? I: Kunnskapsregimer. Debatten om De nasjonale strateger*. Rudeng (red.). Oslo: PAX.
- Ibsen, B. og Ottesen, L. (2003). *Sport and Welfare Policy in Denmark: The Development of Sport between State, Market and Community*. In Heinemann, K. *Sport and Welfare Policies. Six European Case Studies*. Series Club of Cologne Vol. 3. Verlag Karl Hofmann.
- Mangset, P. og Rommetveit, H. (red.) (2002). *Idrett og politikk – kampsport eller lagspill?* Bergen: Fagbokforlaget.
- Mortensen, Morten (2004). *Idræt som kommunal velfærd. Mentalitet, velfærd og idrætspolitik i København, Ballerup og Skive 1870–1970*. Institut for Idræt. Københavns Universitet.
- Norberg, J. R. (2002). *Idrottsrörelsen och staten*. I: Lindroth, J. og J.R. Norberg (red.): *Riksidrottsförbundet 1903–2003*. Stockholm: Informationsförlaget 2002.
- Norberg, J. R. (2004). *Idrottens väg till folkhemmet. Studier i statlig idrettspolitik 1913–1970*. Stockholm: SISU Idrottsböcker.

Kjøp boken fra Akademika.no

Køb bogen fra Saxo.dk

www.idrottsforum.org

Redaktør [Kjell E. Eriksson](#)

Ansvarig utgiver [Aage Radmann](#)